

Virserums hembygdsblad 7/20

Aspelandshem

I tidningarna har man den senaste tiden kunnat läsa att kommunen har planer på att riva lägenheterna i Aspelandshem på Bastugatan. Historien om Aspelandshem började i januari 1953 då en HSB-förening bildas. I styrelsen ingick Åke Larsson, Eric Bergholtz, Verner Lindau, Gunnar Ståhlberg och Thure Gustafsson. Även om det var en HSB-förening byggdes inga bostadsrätter utan i stället blev det HSB som på uppdrag av Stiftelsen Aspelandshem byggde husen. I augusti 1953 var planerna klara för den första etappen med 30 lägenheter. Kostnaden beräknades till 880.000 kr och av den summan fick man län av Bostadsstyrelsen med 387.000 kr. Det var Skånska Cementgjuteriet som blev byggherre och i december 1953 började fastigheten resa sig, omgiven av byggnadsställningar, cementblandare, sandhögar och arbetsbodrar.

Av de 30 lägenheterna fanns tolv st trerummare och lika många tvårummare. Härtill kom sex enkelrum med kokvrå. Samtliga lägenheter hade balkong placerade i anslutning till köket. I vardagsrummet fanns stora fönster – 180x190 cm – delad i en större och två smala sektioner som underlättade vädring. I en tidningsartikel konstaterades att man därför slapp flytta bort kaktusar och andra inomhusodlingar från fönsterbrädan. I källarplanet fanns också sju garageplatser, något som tidningsartikeln fann mycket välbetänkt. Dessutom fanns värmecentral, tvättstuga och skyddsrum.

Inflyttning i de nya lägenheterna skedde i början av 1954 och lokalpressen kunde rapportera om att lägenheterna var ljusa och trevliga och att hyresgästerna endast hade idel lovord att säga om de färdiga lägenheterna.

Planeringen för Aspelandshem var uppdelad i tre etapper och efter att den första etappen blev klar 1954 diskuterades en fortsättning. Man bedömde att det fanns behov av att fortsätta utbyggnaden av Aspelandshem. Den andra etappen kom att omfatta 36 lägenheter, både tvårummare, trerummare och fyrrummare samt enkelrum med kokvrå.. Den andra etappen påbörjades 1955 med firma N. J. Andersson & Son i Kalmar som entreprenör. Kostnaden beräknades till drygt en miljon kr. Värmecentral och tvättstuga behövde då inte byggas eftersom dessa redan fanns uppförda i den första etappens byggnad.

Den tredje och sista etappen påbörjades 1960 och inflyttning i de 21 lägenheterna skedde sommaren 1961. De två första etapperna var sammanbyggda medan den tredje uppfördes fristående i sned vinkel mot den tidigare byggnadskroppen.

Under 1985 diskuterade Hultsfreds kommun en försäljning av samtliga lägenheter i Aspelandshem. Anledningen var att Stiftelsen Aspelandshem, som formellt ägde husen, hade redovisat en hyresförlust på en halv miljon. Men det var svårt att hitta en privat köpare så istället togs lägenheterna över av Hultsfreds Bostäder. Och 1987 satsade man 17 miljoner kr för att rusta upp lägenheterna. Då gjordes en del lägenheter handikappvänliga och hissar installerades i fem trappuppgångar.

Palmqvists smedja

När Storgatan i början av 1950-talet skulle breddas fick kommunen förhandla med alla fastighetsägare utmed gatan. I korsningen Storgatan, Rödmossavägen och Osjölevägen – kallad Tregrinden – låg en smedja som kom att vålla kommunen mycket bekymmer innan man kunde komma överens med ägaren. Smedjan flyttades då till Rödmossavägen.

Den här smedjan hade sitt ursprung från 1898 och anlades då av smedsmästaren Otto Palmqvist som då kom till Virserum. Han var född i Nottebäck 1867. Palmqvist drev sin välkända rörelse med tonvikt på lantbruksmaskiner och skoning av hästar. I takt med möbelindustrins utveckling i bygden ändrades så småningom tillverkningen till att även omfatta möbelbeslag och andra produkter för möbelfabriker. Tillsammans med sonen Gunnar utvecklades verksamheten alltmer mot en mekanisk verkstad.

Till smedjan kom också många "gubbar" för att få arbeten utförda eller för att få sina hästar skodda. Ett verkligt äventyr innebar också de dagar på hösten då älgjakten pågick och smedsmästaren själv samlade sitt jaktlag i smedjan för att flå och stycka älgar som skjutits.

Hantverksföreningen

Virserums fabriks-och hantverksförening bildades 1935. Man kan se tillkomsten av föreningen som ett resultat av samhällets snabba utveckling under 1930-talet. Den första styrelsens sammansättning speglar också näringsverksamheten bredd. I styrelsen ingick nämligen som ordförande ingenjör Axel Nilsson, vice ordförande var installatör Hjalmar Ohlsson (efter två år blev han ordförande), till sekreterare utsågs verkmästare Lage Strömberg medan frisörmästare Evald Nordström blev kassör och klubbmästare. Vidare ingick plåtslagarmästare Hjalmar Paulsson i styrelsen som vice sekreterare. Från början hade föreningen tolv medlemmar.

De första åren var verksamheten inte så omfattande men från 1937 ökade aktiviteten. Föreningen startade en aftonskola där bl.a. verkmästare Thorvald Jansson undervisade i möbelritning. På grund av andra världskrigets utbrott fick dock skolverksamheten upphöra. Föreningen agerade också för bättre expeditionstider för godshanteringen vid järnvägsstationen, ökat område för fria telefonsamtal och förmånligare el-taxor för industrin. Ett omfattande arbete innebar genomförandet av Virserumsutställningen 1947.

Då medlemsantalet ökade diskuterade föreningen också att skaffa en egen lokal. Föreningen inköpte därför 1952 en fastighet i hörnet Storgatan och Ekebergsgatan. Det var en omodern fastighet som värmdes upp med kaminer. En av de som bott i huset var skomakaren Karl Samuelsson, allmänt kallad "Karl-Sammel" och senare bodde möbelsnickaren Oscar Karlsson i huset.

Tanken med Hantverkargårdens tillkomst var att ha en egen lokal för bl.a. möten. Man inredde därför en salong med plats för 60 personer. Tydligen blev verksamheten inte så omfattande som man hade planerat för redan 1957 beslutade föreningen att hyra ut huset till kommunbiblioteket där folkskollärare Einar Bernholm svarade för verksamheten. Innan biblioteket flyttade in i Hantverkargården hade det varit lokaliserat till Södra skolan under några år, men skolan hade nu behov av lokalen för sin egen verksamhet. Huset var som sagt gammal, omodernt och i behov av upprustning. Och istället för att rusta upp det bestämde sig föreningen för att riva huset 1966.

GES UT AV VIRSERUMS HEMBYGDSFÖRENING

Bli medlem genom att betala in 100 kr på bg 5241-0263.